

GLOSE IN KOMENTARJI

ORGANSKA NAPAKA ŠE ENKRAT

Naš strelec je v junijski številki naše revije v glosi *Organska napaka* med drugim glosiral stavek iz resolucije slovenskih knjižničarjev. Zaradi te glose se je uredništvu oglasil Branko Berčič, bibliotekar iz Narodne in univerzitetne knjižnice, ki v svojem pismu obsoja táko pisanje, ga imenuje napad na slovensko knjižničarstvo, »površno duhovičenje« itd. in smatra, da bi morala ravnati revija v takih primerih z »večjo mero odgovornosti in ne pavlihovsko«. Zaradi glose protestira tudi Josip Rijavec, predsednik Društva bibliotekarjev Slovenije in pravi v svojem pismu tole: »Slovenski bibliotečni delavci se (podobno kot vsi drugi kulturni, prosvetni in javni delavci) borijo za ustrezne zakonske predpise, ki naj bi našemu knjižničarstvu zagotovili dejanskim potrebam ustrezajoče mesto in možnost razvoja v skladu z našimi družbenimi potrebami. Kot pri vseh podobnih zakonskih predpisih (o gledališču, šolstvu, tisku, muzejih itd.), gre tudi pri nas zgolj za tiste osnovne moralne, socialne, družbenopolitične, administrativne in tudi materialne obveznosti, ki naj jih ima družba in organi njene oblasti do tega področja naše kulture. Zato sodim, da ni ne »fair« ne tovariško jemati iz naše mariborske resolucije samo tiste besede, ki odgovarjajo piščevemu namenu, da bi dosegel efekt duhovitosti, ne da bi pri tem navedel, da gre dejansko za republiški zakon o bibliotekah. Veliko bolj v redu in tudi bolj v skladu s poslanstvom Naše sodobnosti bi bilo, če bi uredništvo objavilo celotno resolucijo ali pa morda primeren članek o žgočih problemih slovenskega knjižničarstva, zlasti pa o nujnosti izida bibliotečnega zakona. Listajoč po zadnjih letnikih Naše sodobnosti, zaman iščemo razprav o slovenskem knjižničarstvu, čeprav so ravno knjižničarji njeni najbolj zanesljivi propagatorji in potrošniki. Vprašamo se, ali imajo štiri jugoslovanske republike (Srbija, Hrvatska, Bosna in Hercegovina, Makedonija — torej vse razen Črne gore in Slovenije), kakor tudi vse kulturne države, ki so si že postavile svoje bibliotečne zakone, tudi »organsko napako«? Slovenski bibliotečni delavci — naj uredništvo vsaj to verjame! — se tudi brez »uradnih« predpisov in brez pouka v Naši sodobnosti zavedajo svojega kulturnega poslanstva ter ga po najboljših močeh izpolnjujejo; jasno pa je, da bi zgolj ta zavest, brez »uradne« ureditve in brez družbene podkrepitve knjižničarskega vprašanja, rodila precej borne rezultate. Saj se pisec menda zaveda, da tudi on, Naša sodobnost in vsi njeni sodelavci ne živijo zgolj od zavesti svojega kulturnega poslanstva, temveč od veliko bolj konkretnih pogojev. Čemu potem tako pisanje in nepotrebno ceneno duhovičenje? Čemu tako javno in zajedljivo zlorabljanje ene, recimo, nerodne besede ali stavka? Uredništvo naj ve, da nam je s to objavo napravilo medvedjo uslugo in nam vzbudilo zelo grenke občutke ob naši že tako grenki borbi za uveljavitev knjižničarske stroke. In kar je glavno: zadeva in njeno bistvo imata od takega postopka samo škodo.«

Ob vsem tem se nam zdi potrebno — ne da bi se spuščali v kakršnekoli pomembne ali nepomembne posameznosti iz resolucije ali iz pisem — pojasniti naslednje:

1. Sodimo, da (kakor druge) omenjena glosa ni nikakršen *napad*, v tem primeru na slovenske knjižničarje in na njihova prizadevanja za napredek slovenskega knjižničarstva. Narava glose je pač takšna, da mora biti kratka.

pogodljiva, ujedljiva, ironična ipd., ne da bi bila zavoljo tega nujno tudi žaljiva ali škodljiva. Takšno branimo in spodbujamo sodelavce, da jih pišejo, ne glede na to, da se torej v taki obliki ni mogoče lotevati stvari obširno, temeljito, z vsem tistim, kar lahko uporabljajo razprava, študija, kritika itd. In če takšno gloslo načelno branimo, smatramo, da branimo s tem svojo in drugih pravico, da se z njo oglašajo (da se oglašajo seveda tudi zoper glose) in da tako prispevajo k smotrom, za katere nam gre na vseh področjih umetnosti in kulture.

2. Res si je strelec izbral za tarčo en sam stavek iz obširne resolucije (lahko bi si jih bil nekaj več), vendar ravno ta stavek ni »nerodna beseda ali stavek«, temveč izraža staro težnjo, urejati stvari če le mogoče od zgoraj navzdol, s predpisi, ti pa velikokrat pomenijo — posebno kadar nimajo zadostne stvarne podlage — samo papir brez življenjske moči ali celo optično slepilo. To pomeni (ne glede na to, da se zakon o knjižnicah menda pripravlja), da se je strelec spotaknil ob formulaciji, ki takšno težnjo jasno izraža, in sicer predvsem v tem smislu, kakor da je uveljavljanje zakonskih predpisov eden poglobitnih ukrepov, od katerega lahko pričakujemo skokovit napredek slovenskega knjižničarstva, in kakor da je druga stvar to, ali so res vsaj v najnujnejši meri zreli vsi potrebni elementi tako pri tistih, ki so neposredni ustanovitelji in upravljalci knjižnic, kakor pri knjižničarjih in interesentih za knjižničarske usluge. To pa je tudi vse, na kar je strelec s svojo gloslo nameraval opozoriti.

Če je bila pri tem prizadejana knjižničarjem kakšna krivica, velja to samo toliko, kolikor je podobne težnje zmeraj znova opaziti tudi na drugih področjih umetniškega in kulturnega življenja, ki bi si rada uredila razmere hitro, po možnosti kar z zakonom, rešujoč na ta način zadeve v celoti, načelno, pospešeno, vendar pa precejkrat — shematično in neživljenjsko.

3. *Naša sodobnost* je — kakor vsem področjem umetnosti in kulture — zmeraj pripravljena pomagati prizadevanjem za hitrejši napredek slovenskega knjižničarstva v taki meri ali obliki, kakršni sodita v njen okvir in program, pridržujoč si seveda pravico do lastnih gledišč in stališč in pa pravico — do javne kritike javnih zadev.

Ured.

SPET STARA ZGODBA...

V Kölnu izhaja list z imenom »Deutsche Zeitung«. To je eden manj znanih zahodnonemških dnevnikov, ima pa prizadevnega urednika kulturnega dela, pri-povednika Hansa Benderja, in zato v tem pogledu prekaša marsikak bolj znan list. Pred nedavnim je poročal o poljski in o madžarski poeziji, v številki za 27./28. maj (sobotna št.) pa je namenil celo stran jugoslovanski literaturi.

Vmes je objavljena reprodukcija Hegedušičeve slike »Jutro I«, vzeta iz kataloga razstave jugoslovanske umetnosti v Wiesbadnu, in portretni fotografiji Miroslava Krleže in Iva Andrića, vendar te dve le zato, ker sta avtorja nemški javnosti precej znana: Andriću so izdali v prevodu že tri knjige, Krleževa »Vrnitev Filipa Latinovića« pa je napovedana pri založbi Suhrkamp za to poletje. Literarni prispevki sami predstavljajo le mlajši, v svetu neznani rod. Dve pesmi, »Vodna lirika« Stevana Raičkovića in »Ljubezen« Oskarja Daviča, zgodba Antuna Šoljana »Dež, kakor da bi padale drobne ribice« in članek Ostoja Jeftića »Pisatelj raziskuje sam sebe«. Zraven še kratka spremna beseda uredništva s podatki o nekaterih avtorjih in o prevodih.